

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Дніпровського
гуманітарного університету

Олег КИРИЧЕНКО

«26» 05 2026 р.

**ПРОГРАМА
фахового іспиту**

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ»

**при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю
ІЗ «Туризм та рекреація» для осіб, які здобувають ступінь бакалавра не
менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний
навчальний план**

Організація туризму // Програма фахового іспиту. – Дніпро: Дніпровський гуманітарний університет, 2026. – 12 с.

РОЗРОБНИКИ:

Володимир ДЖИНДЖОЯН – професор кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу, доктор економічних наук, професор;

Ігор САЗОНЕЦЬ – професор кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу, доктор економічних наук, професор

Володимир ТОРЯНИК – професор кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу, доктор економічних наук, професор.

Голова фахової комісії
з організації туризму

(підпис)

Володимир ТОРЯНИК

Схвалено на засіданні приймальної комісії Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» 26 травня 2026 року, протокол № 4.

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Функції туризму, умови та фактори його розвитку

Туризм як економічна діяльність. Сфера послуг та роль туризму, одного з її компонентів, у національній економіці. Роль туризму та його місце в сучасному суспільстві. Соціальні та економічні проблеми розвитку туризму в суспільстві. Доступний туризм. Економіка туризму. Основні поняття та визначення в туризмі: туризм, ринок туристичних послуг, індустрія туризму. Учасники та об'єкти ринку туристичних послуг. Поняття туристичної послуги, соціально-економічні особливості. Туристичні ресурси: природні, історичні, культурні, інфраструктурні. Функції туризму в суспільстві: оздоровчі (рекреаційні), освітні, політичні, економічні, екологічні, соціальні та інші. Умови розвитку туризму: природні, географічні, історичні, політичні, соціальні, економічні, демографічні. Зовнішні та внутрішні умови розвитку туризму. Фактори привабливості (фактори, що стимулюють подорожі) та фактори розподілу і диференціації попиту (фактори, що впливають на вибір туристичного напрямку). Класифікація туризму за різними класифікаційними ознаками. Туристичний продукт та його складові. Туристичний продукт як товар. Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку туризму

Тема 2. Ринок туристичних послуг та його організація

Соціальне та економічне значення сфери послуг. Система міжнародних послуг. Способи надання послуг. Особливості виробництва та надання послуг. Поділ ринку туристичних послуг. Види та функціональна класифікація туристичних послуг. Організація комунікаційних послуг, організація послуг з розміщення, організація послуг харчування, організація послуг дозвілля. Трирівнева просторова структура організації послуг. Споживачі та постачальники туристичних послуг. Туристичне посередництво. Туристичні асоціації та товариства. Мотивація та потреби споживачів (туристів). Попит на туристичні послуги та його особливості. Мотивація подорожей. Попит на міжнародному туристичному ринку. Вимоги споживачів до якості туристичних послуг.

Тема 3. Передумови виникнення та розвитку туристичної системи України

Етапи розвитку світового туризму та його історія. Подорожі в давнину та Європі в середні віки. Соціально-економічні передумови сучасного етапу розвитку туризму. Перші організовані подорожі у світі. Історія туризму[1] та індустрії подорожей. Початки туризму в Росії та Україні. Розвиток туризму в Радянському Союзі в 1920-1960-х роках. Загальні особливості індустрії туризму в Радянському Союзі в 1970-1980-х роках: ВММТ «Sputnik», OJSC «Intourist» та Центральна рада з туризму та екскурсій Радянського Союзу. Особливості розвитку туризму в світі на сучасному етапі. Глобалізація готельного бізнесу та

туризму. Міжнародні туристичні організації та їх роль у формуванні світової (регіональної) туристичної політики. Показники стану туризму та перспективи його розвитку в світі, динаміка. Міжнародне співробітництво в галузі туризму

Тема 4. Міжнародні туристичні організації та світова туристична політика

Міжнародні організації: загальні, спеціальні, регіональні та інші. Розширення масштабів та реалізація напрямів діяльності UNWTO (UN Tourism). Головні завдання UNWTO та її вплив на подолання наслідків COVID-19 у сфері туризму. Інструменти діяльності FAO та її співпраця з UNWTO: сільський туризм, гірський туризм, програма «1000 сіл». Роль міжнародних транспортних організацій в розвитку туризму. Асоціативні структури та їх роль в системі регулювання туристичної індустрії. Розвиток міжнародних готельних мереж та переваги набуття ними участі в міжнародних асоціаціях. Туристичні прибуття та їх структура. Формування туристичного балансу країни. Країни активного та пасивного туризму. Формування міжнародних контрактів та міжнаціональної туристичної політики. Міжнародні організації: загальні, спеціальні, регіональні та інші. Інтеграційні та глобалізаційні процеси в туризмі. Міжнародна інтеграція в туризмі. Формування та роль транснаціональних корпорацій у сфері туризму.

Тема 5. Державне регулювання туристичної діяльності

Організаційні та правові механізми організації туристичної діяльності. Нормативно-правове регулювання туризму. Закон України «Про туризм»: аналіз змісту розділів. Закон України «Про курорти»: аналіз змісту розділів.

Соціальні механізми організації. Соціальне значення туризму. Соціальні пільги та туризм. Інклюзивні підходи в організації туризму. Доступний туризм. Зарубіжний досвід у сфері туристичних пакетів та програм для різних верств населення. Економічні механізми організації. Економічне значення туризму та його внесок у державний і місцевий бюджети. Державні та місцеві податкові пільги для розвитку туристичної інфраструктури. Нормативні механізми в галузі охорони навколишнього середовища. Екотуризм та геологія природних ресурсів країни. Транскордонне співробітництво та сприяння міжнародному обміну в прикордонних районах (коридорах).

Тема 6. Ліцензування туристичної діяльності та сертифікація туристичних послуг

Ліцензування туризму. Туристичні види діяльності, що підлягають ліцензуванню. Умови ліцензування та правила їх дотримання. Фінансові та технічні умови, вимоги до персоналу та інші умови для виконання ліцензійних умов. Акредитація та уніфікація галузей, що працюють у сфері туризму (за видами туристичних підприємств, за складовими галузі туризму). Процедури надання туристичних послуг. Регіональні та місцеві нормативні акти та інструкції.

Процедури організації поїздок. Процедури видачі ліцензій на супровід туристів. Вимоги до кваліфікації екскурсоводів. Ліцензії та сертифікати на перевезення. Правила видачі ліцензій на перевезення та затвердження маршрутів. Затвердження місць проживання та ресторанів. Державні правила та стандарти затвердження місць проживання.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ

Тема 1. Умови створення та функціонування туристичного підприємств

Правові та нормативні умови, що стосуються закордонного та внутрішнього туризму та економічної діяльності, пов'язаної з організацією туристичних поїздок. Етапи створення туристичного підприємства та започаткування комерційної діяльності, спрямованої на надання туристичних послуг. Особливості функціонування українських туристичних агентств з різними формами власності, організаційно-правовими формами. Основні умови створення та функціонування туристичного агентства. Організація подорожей. Агентська діяльність та створення мереж агентств. Агентська діяльність у сфері туризму. Види та форми агентської діяльності. Агентська діяльність з продажу авіаквитків, залізничних та автомобільних квитків.

Тема 2. Реєстрація фізичної особи-підприємця (турагентства). Реєстрація юридичної особи (туроператора/турагентства)

Господарський кодекс України. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Перелік документів для реєстрації ФОП. Особливості електронної реєстрації. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Спрощена система оподаткування. Припинення діяльності ФОП.

Перелік документів для проведення державної реєстрації юридичної особи. Реєстраційна картка. Рішення засновників або уповноваженого ними органу про створення юридичної особи. Статут. Облік в органах статистики, державної фіскальної служби, Пенсійного фонду України. Спрощена та загальна системи оподаткування.

Тема 3. Обґрунтування організаційної структури управління туристського підприємства

Поняття організаційної діяльності та її складові. Повноваження, функції та обов'язки. Процес передачі повноважень та обов'язків. Види повноважень: лінійні та функціональні. Сутність адміністративно-організаційної структури та її роль у досягненні цілей. Елементи структури. Види адміністративних організаційних структур. Лінійна та функціональна адміністративна організаційна структура. Комплексна адміністративна організаційна структура. Основні принципи

побудови адміністративних організаційних структур. Фактори, що впливають на формування організаційної структури. Адміністративна організаційна структура організаторів подорожей, туристичних агентств та туристичних бюро.

Обладнання, технічні засоби та вимоги до інформації, що є в розпорядженні в офісі туристичного агентства. Професійні вимоги до працівників організаторів подорожей та туристичних агентів. Організація роботи приймальних бюро, бек-офісів та контакт-центрів організаторів подорожей.

Тема 4. Сутність та класифікація турів

Суть і складові туристичного продукту. Значення понять «подорож» і «туристичний пакет». Додаткові туристичні та інформаційні послуги. Визначені та невизначені туристичні продукти. Класифікація подорожей. Глобальна подорож. Повна подорож. Виробництво, просування та збут туристичних продуктів. Вибір туристичного напрямку туристичним агентством (агентством). Особливості комплексу послуг, що надаються туристичним агентством. Планування подорожей. Технологічний процес підготовки, проведення та організації подорожі. Розваги та привабливість для туристів. Культура обслуговування та основні правила прийому клієнтів. Організація туристичних послуг для різних груп споживачів. Особливості створення комфортного психологічного середовища під час групових подорожей. Завдання та обов'язки керівника туристичної групи.

Тема 5. Заходи із розробки та забезпечення туру

Етапи підготовки поїздки: вибір пунктів маршруту та їх упорядкування за пріоритетом, вибір початкового та кінцевого пунктів маршруту, підготовка та вдосконалення плану маршруту. Підготовка плану маршруту та відповідної програми. Пошук партнерів та укладення угод з ними. Розрахунок вартості поїздки. Лінійні, кільцеві та радіальні схеми маршрутів. Вдосконалення маршруту. Складання програми поїздки. Програма поїздки.

Категорія обслуговування: VIP, люкс, преміум, перший клас, туристичний клас, шкільний, кемпінг. Категорія туризму, що відповідає елементам поїздки.

Найважливіші туристичні документи. Види туристичних договорів та порядок їх оформлення. Договір про надання туристичних послуг. Купон як основний туристичний документ. Правила оформлення туристичних купонів. Спосіб заповнення та використання бланка туристичного ваучера.

Документи для подорожей, що містять інформацію, облік, розрахунки та звірку. Заповнення документів для груп пасажирів (групи пасажирів, що виїжджають за кордон, групи пасажирів, що подорожують в межах України, групи пасажирів-дітей). Порядок та порядок заповнення необхідних документів для індивідуальних пасажирів.

Розрахунок вартості туру.

Тема 6. Види та порядок розробки договорів у туризмі

Види договорів, що укладаються між туроператорами та туристичними агентствами: договір доручення; договір комісії; агентський договір; договір концесії; договір асоціації. Основні етапи укладення договорів між туроператорами та туристичними агентствами. Розподіл відповідальності між організаторами туристичних поїздок та туристичними агентствами. Прямий продаж окремих туристичних послуг. Договірні відносини між туристичним підприємством та постачальниками послуг з розміщення: договір бронювання з повним оплатою; договір бронювання з гарантією зайнятості 30-80%; договір бронювання без гарантії зайнятості; договір постійного бронювання. Особливості подання заявок на бронювання, підтвердження замовлених готельних послуг, скасування бронювання тощо. Відповідальність сторін. Особливості укладення та зміст договорів про організацію додаткових послуг харчування поза межами місць проживання (між організаторами подорожей та підприємствами громадського харчування). Договір про оренду транспортних засобів з персоналом. Основна інформація, що має бути зазначена в договорі оренди.

Тема 7. Організація транспортного обслуговування туристів

Загальні принципи організації туристичних перевезень. Забезпечення безбар'єрності на транспорті. Система туристичних перевезень та класифікація транспортних засобів. Особливості класифікації видів і форм перевезень. Види подорожей та їх особливості. Перелік правил і норм, що регулюють міжнародні перевезення. Транспортні документи та правила їх оформлення. Основні вимоги до поведінки пасажирів (туристів) під час перевезень різними видами транспорту. Особливості прокладання транспортних маршрутів.

Сучасний стан ринку повітряних перевезень. Правові та організаційні основи міжнародних та внутрішніх повітряних перевезень. Умови організації чартерних повітряних перевезень. Оренда літаків. Класифікація авіарейсів. Система тарифікації повітряних перевезень та її особливості. Особливості перевезення багажу туристів.

Стан розвитку залізничних ліній. Правові та організаційні основи міжнародних та внутрішніх залізничних перевезень. Технологія залізничних перевезень та обслуговування туристів у залізничному транспорті. Організація спеціальних залізничних перевезень.

Особливості допомоги, що надається в морському транспорті, та розвиток морських туристичних маршрутів. Особливості морських транспортних ліній та каботажу. Типи та класи суден. Особливості основних морських туристичних маршрутів світу. Можливості України в організації морських туристичних маршрутів. Ринок туристичних послуг морських (річкових) туристичних маршрутів в Україні. Організація морських круїзних маршрутів та їх особливості. Види автомобільних перевезень. Розробка автомобільного туристичного

маршруту. Визначення економічної ефективності круїзу та складання графіків. Організація автомобільних перевезень. Розрахунок вартості круїзу.

Тема 8. Паспортно-візові та інші туристичні формальності

Види туристичних процедур та умови їх здійснення. Поняття та основні види туристичних процедур. Міжнародні форуми та конференції, присвячені туристичним процедурам. Міжнародні та національні норми і правила, що стосуються здійснення туристичних процедур. Перелік основних нормативних документів, що забезпечують спрощення туристичних процедур та запровадження візового режиму в багатьох країнах. Паспорти та їх види. Норми видачі паспортів, необхідних громадянам України для виїзду за кордон. Класифікація віз та візовий режим (безвізовий режим) для в'їзду в країну. Правила в'їзду, виїзду та транзиту в Україну та іноземні країни. Видача в'їзних віз. Шенгенська угода та шенгенська віза: правила видачі документів туристам. Рівень захисту від підробки віз. Основні елементи туристичних віз. Норми акредитації туристичних агентств, які організовують поїздки для іноземних громадян до посольств та консульств іноземних держав. Правила та процедури видачі візи України іноземним громадянам. Міжнародна політика України у сфері туристичних віз. Туристична віза та правила її видачі в посольствах різних країн. Митні, санітарні та туристичні процедури та практика.

Тема 9. Страхування в туризмі та претензійна робота

Види страхування в туризмі. Види обов'язкового страхування. Правила та умови страхування туристів та їх майна, спосіб сплати страхових сум. Порядок відшкодування страхових сум за медичне страхування. Поведінка страхувальника в разі настання страхового випадку. Надання медичної допомоги іноземним туристам на території України. Надання медичної допомоги українським туристам на території іноземних держав. Вимоги до приготування їжі та пиття води за кордоном. Місцеві туристичні збори та податки.

Основні права та обов'язки туристів. Порядок відшкодування збитків у разі ненадання або неналежного надання туристичних послуг. «Договірні» та «недоговірні» збитки. Процедури відшкодування. Застосування Франкфуртської шкали для розрахунку розміру відшкодування матеріальних та моральних збитків, заподіяних мандрівникам через помилку організатора поїздки. Досвід інших країн у сфері відшкодування матеріальних та/або моральних збитків.

Тема 10. Безпека туристичних подорожей

Закони та правила, що гарантують безпеку туристичних подорожей. Фактори ризику в туризмі та основні заходи для пом'якшення їх наслідків. Норми та правила, що регулюють безпеку туристичних подорожей в Україні. Перелік законів та правил (міжнародних та українських), що гарантують безпеку туристичних подорожей. Правила поведінки в транспортних засобах. Основні

вимоги до безпеки транспортних засобів. Правила поведінки туристів у разі травм, шкідливого впливу на навколишнє середовище, небезпеки пожежі, радіації, підвищеної концентрації пилу та газів, впливу хімічних речовин тощо. Правила поведінки туристів у разі певних небезпечних факторів (природні та техногенні катастрофи, поганий стан споруд та об'єктів, недостатня підготовка інструкторів, недостатня підготовка туристів, відсутність інформації тощо). Обов'язки туристів щодо дотримання правил поведінки, що діють у місці перебування (країні), та створення сприятливого клімату в групі. Обов'язки приймаючої туристичної агенції щодо надання допомоги в надзвичайних ситуаціях. Основні положення міжнародних документів, що стосуються безпеки туристичних подорожей.

Тема 11. Організація анімаційної діяльності та екскурсійних послуг

Основи організації анімаційних послуг. Організація анімаційних послуг в готелях і туристичних комплексах. Організація ігрової та спортивної анімації. Музична та танцювальна анімація.

Екскурсія: сутність та класифікація. Методика підготовки екскурсії. Методика та техніка проведення екскурсії. Професійна майстерність екскурсовода. Безбар'єрність в екскурсійної діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступнику пропонується завдання, яке містить 30 питань з 4 варіантами відповідей, один із яких є правильним. Оцінка від 100 до 200 балів визначається залежно від кількості правильних відповідей згідно із таблицею.

Кількість правильних відповідей	Результат за 200-бальною шкалою
30	200
29	194
28	188
27	182
26	177
25	174
24	170
23	167
22	164
21	162
20	160
19	157
18	154
17	152
16	150
15	148
14	146
13	143
12	140
11	137
10	134
9	130
8	124
7	116
6	108
5	100
0-4	не склав (ла)

ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Організація туризму : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. М. Перепелюк. Умань : Сочінський М.М., 2022. 128 с.
2. Джинджоян В.В., Корнєєв М.В., Ходак О.В., Небаба Н.О. Економіка та менеджмент міжнародного туризму: навч. посіб. Київ: Вид-во «Каравела», 2024. 376 с.
3. Босовська М. В. Інтеграційні процеси в туризмі: монографія. Київ: КНТЕУ, 2015. 832 с.
4. Маркетинг готельного та ресторанного бізнесу : навч. посіб. / Сазонець І.Л., Джинджоян В.В., Яковлева-Мельник Н.Г., Седлецька О.В. Київ : «Каравелла», 2025. 274 с.
5. Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності : навч. посіб. / Джинджоян В.В., Сазонець О.М., Лисенко О.В., Гессен А.Є. Київ : «Каравелла», 2025. 250 с.
6. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 178 с.
7. Гуменюк Г. М. Організація туристичних подорожей: навч.-метод. посібн. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 364 с.
8. Михайліченко Г. І. Організація туристичних подорожей: навч. посібник. Київ: КНТЕУ, 2011. 392 с.
9. Економіка гостинності: понятійно-термінологічний словник / Сазонець О.М., Тесленко Т.В., Гакова М.В., Лучанська Ю.Г. Київ : Вид-во «Каравелла», 2024 р. 168 с.
10. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. Основи туризмознавства : навчальний посібник. Київ: Видавець ФО-П Піча Ю.В., 2022. 246 с.
11. Сазонець І.Л., Сазонець О.М. Управління проектами та ризиками в туризмі : навч. посіб. Київ, 2023. 192 с.
12. Курортна справа: навч. посіб./ Сазонець І.Л., Вівсянник О.М., Баб'як О.В., Бурачик А.І. Рівне. Волинські обереги, 2024. 300 с.

Додаткова література

1. Баб'як О.В., Сазонець І.Л. Міжнародні організації: сутність, функції та канали комунікації з національними урядами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023, № 12, с. 137 – 141.
2. Баб'як О.В., Сазонець І.Л. Аналіз сучасної архітектури співпраці міжнародних організацій з органами державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 6. – URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/dy> (дата звернення: 25.03.2025).

3. Сазонець І.Л., Філоненко А.С. Організаційні засади функціонування готельної індустрії України та вплив на неї пандемії COVID-19. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023, № 4. С. 48 – 52.

4. Вівсянник О.М., Сазонець І.Л. Формування безбар'єрного простору в санаторно-курортних закладах на основі реалізації принципів охорони здоров'я. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 3. – URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/3230> (дата звернення: 20.05.2026).

5. Вівсянник О.М., Сазонець І.Л. Передумови формування державою безбар'єрного простору в санаторно-курортних закладах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С. 208 – 212,

6. Сазонець І.Л., Гессен А.Є., Седлецька О.В., Лучанська Ю.Г. Стандарти створення безбар'єрного простору в ресторанах України на основі інклюзивних підходів. *Агросвіт*. 2025. № 7. С. 72 – 77.

7. Сазонець І.Л., Джинджоян В.В., Яковлева-Мельник Н.Г., Седлецька О.В. Позиціонування дизайну в маркетингових стратегіях готельно-ресторанного бізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 8. С. 42 – 46.

8. Сазонець, О. М., Гессен, А. Є., Яковлева-Мельник Н.Г., Седлецька, О. В. Фінансування безбар'єрності та ініціативи органів влади в сфері інклюзії. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. № 4. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/6146/6218> (дата звернення: 25.04.2025 р.).

Інформаційні ресурси

1. «Про туризм». Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2026 р.).

2. «Про курорти». Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2026-14#Text> (дата звернення: 12.05.2026 р.).

3. «Про оздоровлення та відпочинок дітей». Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-17#Text> (дата звернення: 12.05.2026 р.).

4. «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні». Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення: 12.05.2026 р.).

5. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2026 р.).

6. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 12.05.2026 р.).

7. Всесвітня туристична організація. Офіційний сайт. URL : <https://www.unwto.org/> (дата звернення: 12.05.2026 р.).